

سۇئال

ئىنسان نامازغا تۇرغاندا ھەر رەكەتتە ئەئۇزۇ بىللاھى مەنەششەيتانەر رەجىم دېيىش كېرەكمۇ ياكى ئاۋۋالقى رەكەتتە دېسە كۇپايە قىلامدۇ؟، بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى سورايمەن.

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھقا خاستۇر. پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئۇنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە ساھابىلىرىغا ئاللاھ تائالانىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

بىرىنچى: ئاللاھ تائالا قۇرئان تىلاۋەت قىلىدىغان ۋاقىتتا ئەئۇزۇ بىللاھى مەنەششەيتانەر رەجىم دېيىشكە بۇيرۇپ مۇنداق دېدى: **فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ** تەرجىمىسى: «سەن قۇرئان ئوقۇماقچى بولغىنىڭدا، قوغلاندى شەيتاننىڭ (ۋەسۋەسىسىدىن) ئاللاھقا سېغىنىپ پاناھ تىلىگىن.» [سۈرە نەھل 98-ئايەت].

پاناھ تىلەشنىڭ مەنىسى: بارلىق يامانلىق قىلغۇچىلارنىڭ يامانلىقىدىن ئاللاھ تائالاغا سېغىنىپ پاناھلىق تەلەپ قىلىش بولۇپ، ئىنساننىڭ يامانلىقىدىن ساقلىنىش ئۈچۈنمۇ دېيىلىدۇ، گۈياكى پاناھلىق تەلەپ قىلغۇچى مۇنداق دەيدۇ: ئاللاھنىڭ رەھمىتىدىن قوغلانغان شەيتاننىڭ ماڭا دىنىم ۋە دۇنيالىق ئىشلىرىمدا زىيان يەتكۈزۈشىدىن، بۇيرۇلغان ياخشى ئىشلاردىن چەكلەپ، چەكلەنگەن يامان ئىشلارغا قىزىقتۇرۇشىدىن ئاللاھقا سېغىنىپ پاناھ تىلەيمەن.

كۆپچىلىك ئۆلىمالار: نامازدا ئاللاھدىن پاناھلىق تەلەپ قىلىشنىڭ ۋاجىپ ئەمەس بەلكى مۇستەھەپپ ئىكەنلىكىنى بىلدۈردى. "ئەل مۇغنى" 2-توم 145-بەت.

بەزى ئالىملار ئاللاھدىن پاناھلىق تەلەپ قىلىشنىڭ ۋاجىپ ئىكەنلىكىنى بايان قىلدى ۋە بۇ قاراشقا يۇقىرىدا بايان قىلىنغان ئايەتنى دەلىل قىلىپ، ئايەتتىكى بۇيرۇق ۋاجىپلىقنى بىلدۈرىدۇ دېدى. بۇ ئىبنى ھەزىمنىڭ قارشى بولۇپ، ئىبنى كەسىر رەھىمەھۇللاھمۇ بۇ قاراشقا مايىل بولدى. ["تەپسىر ئىبنى كەسىر" 1-توم 14-بەت].

سەئۇدى ئەرەبىستان ئىلمى تەتقىقات ۋە دىنىي پەتىۋا كومىتېتى: ئاللاھدىن پاناھلىق تەلەپ قىلىش سۈننەت دېگەن قاراشنى تالىدى. دائىمىي كومىتېتى پەتىۋاسىدا مۇنداق بايان قىلىنغان: "نامازدا ئەئۇزۇ بىللاھى مەنەششەيتانەر رەجىم دېيىش سۈننەت بولۇپ، ئۇنى قەستەن ياكى سەھۋەن ئۇنتۇلۇپ قىلىشنىڭ زىيىنى يوق. ["دائىمىي كومىتېت پەتىۋاسى" 6-توم 381-بەت].

ئىككىنچى: پاناھلىق تەلەپ قىلىشنىڭ شەكىللىرى:

1- ئەئۇزۇ بىللاھى مەنەششەيتانەر رەجىم. (قوغلاندى شەيتاننىڭ ۋەسۋەسىسىدىن ئاللاھقا سىغىنىپ پاناھ تىلەيمەن).

2- ئەئۇزۇ بىللاھى سەمىئۇل ئەلىم مەنەششەيتانەر رەجىم. (قوغلاندى شەيتاننىڭ ۋەسۋەسىسىدىن ھەممىنى ئاڭلىغۇچى ۋە بىلگۈچى ئاللاھقا سىغىنىپ پاناھ تىلەيمەن).

3- ئەئۇزۇ بىللاھى سەمىئۇل ئەلىم مەنەششەيتانەر رەجىم مەن ھەمەزىھى ۋە نەپخىھە ۋە نەپەسەھى.

(قوغلاندى شەيتاننىڭ ۋەسۋەسىسىدىن، بوغۇپلىشىدىن، چوڭچىللىقىدىن ھەممىنى ئاڭلىغۇچى ۋە بىلگۈچى ئاللاھقا سىغىنىپ پاناھ تىلەيمەن). [تەپسىر ئىبنى كەسر "1-توم 13-بەت].

ئۈچىنچى: ئاللاھدىن پاناھلىق تەلەپ قىلىش نامازدا ۋە نامازنىڭ غەيرىدە بولىدۇ، نامازدا ئاۋالقى رەكەت بىر قېتىم دېسە كۇپايە قىلىدۇ، ھەر بىر رەكەتتە دېيىش كېرەك بولمايدۇ.

ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "ئەبۇ ھۈرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن بايان قىلىنغان ھەدىستە، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىرىنچى رەكەتنىڭ سەجدىسىدىن ئىككىنچى رەكەتكە تۇرغاندا جىم تۇرماستىن، قىرائەتنى ئەلھەمدۇ لىللاھى رەببىل ئالەمىن دەپ باشلايتتى، مانا بۇ بىرىنچى رەكەتتىن باشقا رەكەتلەردە باشلاش دۇئاسى ۋە ئەئۇزۇ دىمەيدىغانلىقىنى بىلدۈرىدۇ". [مۇسلىم رىۋايىتى].

نامازنىڭ ھەر بىر رەكەتلىرىدە ئەئۇزۇ دېيىش توغرىسىدا ئىمام ئەھمەدتىن ئوخشىمايدىغان رىۋايەتلەر كەلگەن، بىرىنچى رىۋايەت يۇقىرىدا ئەبۇ ھۈرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن بايان قىلىنغان ھەدىس، چۈنكى ئىككى رەكەت ياكى تۆت رەكەتنىڭ ھەممىسى بىر ناماز بولغانلىقى ئۈچۈن بىر رەكەتتە ئەئۇزۇ دېسە ھەممىسىدە دېگەنگە ئوخشاش بولىدۇ. بۇ ئەتا ئىبنى رەباھ، ھەسەن بەسەرىي، نەخەئىي ۋە سۇپيان سەۋرى قاتارلىق ئالىملارنىڭ قارىشىدۇر.

ئىككىنچى رىۋايەت بولسا: ھەر بىر رەكەتتە ئەئۇزۇ بىللاھى مەنەششەيتانەر رەجىم دېيىش، بۇ ئىبنى سىرىين ۋە ئىمام شافى رەھىمەھۇللاھنىڭ ئاللاھ تائالانىڭ: «قوغلاندى شەيتاننىڭ ۋەسۋەسىسىدىن ئاللاھقا سىغىنىپ پاناھ تىلىگەن» دېگەن ئايىتىدىن ئىلىنغان قارىشى بولۇپ، ئەئۇزۇ دېيىش قىرائەت ئۈچۈن يولغا قويۇلغان بولۇپ، گەرچە بىر ناماز بولسىمۇ ھەر رەكەتكە قىرائەت قىلغاندا ئەئۇزۇ دېيىش كېرەك بولىدۇ، قىرائەت تەكرارلىنىدىكەن، ئەئۇزۇ دېيىشمۇ تەكرارلىنىدۇ. [ئەل مۇغنى "2-توم 216-بەت].

ئىبنى قەييىم رەھىمەھۇللاھ "زادىل مىئاد" 1-توم 242-بەتتە: ئەئۇزۇ بىللاھى مەنەششەيتانەر رەجىمىنى بىر قېتىم دېيىش بىلەن كۇپايە قىلىش ئاشكارىدۇر.

ئىمام شەۋكانى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: ئەئۇزۇ بىللاھى مەنەششەيتانىر رەجىم دېيىش توغرىسىدا بايان قىلىنغان ھەدىسلەر پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ پەقەت بىرىنچى رەكەتتە دېگەنلىكىنى ئىپادىلەيدۇ، سۈننەتتە كەلگەن يول بويىچە دېيىش بۇ ئەڭ ياخشىدۇر، ئۇ بولسىمۇ بىرىنچى رەكەتتە قىرائەتنى باشلاشتىن بۇرۇن ئەئۇزۇ بىللاھى مەنەششەيتانىر رەجىم دېيىشتىن ئىبارەتتۇر. ["ئەيلۇل ئەۋتار" 2-توم 231-بەت].

تۆتىنچى: ئەئۇزۇ بىللاھى مەنەششەيتانىر رەجىمىنى نامازدا قايسى ئورۇندا دېيىش توغرىسىدا پىقھى ئالىملىرى ئارىسىدا ئىختىلاپ بولدى، قىرائەتتىن كېيىن دەيمىز دېگەن سۆز بولسا ئاجىزدۇر.

ئىبنى كەسىر رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "بۇ توغرىدا كۆپچىلىك ئالىملارنىدىن مەشھۇر بولغان قاراش: ئەئۇزۇ بىللاھى مەنەششەيتانىر رەجىم دېيىش شەيتاننىڭ ۋەسۋەسىدىن ساقلىنىش ئۈچۈن قىرائەتتىن بۇرۇن دېيىشتۇر. ["قۇرئان كەرىمنىڭ تەپسىرى" 1-توم 13-بەت].

جەسسەس مۇنداق دەيدۇ: "ئەئۇزۇ بىللاھى مەنەششەيتانىر رەجىمىنى قىرائەتتىن كېيىن دەيمىز دېگەن سۆز بولسا ئاجىز ۋە كۆپچىلىك ئالىملارنىڭ قارشىغا خىلاپدۇر، ئەئۇزۇ بىللاھى مەنەششەيتانىر رەجىم دېيىش ھەقىقەتەن قىرائەت قىلغاندا شەيتاننىڭ ۋەسۋەسىدىن ساقلىنىش ئۈچۈن قىرائەتتىن بۇرۇن دېيىلىدۇ، بۇ توغرىدا ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: **وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَّسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ إِلَّا إِذَا تَمَنَّى أَلْقَى الشَّيْطَانُ فِي أُمْنِيَّتِهِ فَيَنْسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ ثُمَّ يُحْكُمُ اللَّهُ آيَاتِهِ** تەرجىمىسى: «بىز سەندىن ئىلگىرى ئەۋەتكەن قايسىبىر رەسۇل، قايسىبىر پەيغەمبەر بولمىسۇن، ئۇ (ئاللاھ نازىل قىلغان ئايەتلەرنى يەتكۈزۈپ قەۋمنىڭ ھىدايەت تېپىشىنى ئۈمىد قىلىۋاتقاندا)، شەيتان ھامان ئۇنىڭ ئۈمىدىگە (شۈبھە) سالىدۇ. ئاللاھ شەيتاننىڭ سالغان شۈبھىسىنى بەربات قىلغاندىن كېيىن ئۆزىنىڭ ئايەتلىرىنى مۇستەھكەم قىلىدۇ.» [سۈرە ھەج 52-ئايەت] مۇشۇ سەۋەبتىن ئاللاھ تائالا ئەئۇزۇ بىللاھى مەنەششەيتانىر رەجىمىنى قىرائەتتىن بۇرۇن دېيىشكە بۇيرىغان. ["ئەھكامىل قۇرئان" 3-توم 283-بەت].

ھەممىدىن توغرىنى ئاللاھ تائالا ياخشى بىلگۈچىدۇر.